Adaus la numĕrul 264 al „Dreptăţii“.

FOAIA DE DUMINECĂ

A DIARULUI „DREPTATEA“.

Nrul 49. Timişoara, in 15 (3) Decemvre 1894. Anul I.

Se ne facem socoteala.

Ce am dobândit şi ce am invĕţat noi, poporul român, de la conferinţele şi adunările noastre naţionale?

Nime nu poate dice, că lupta dreaptă şi sfântă a neamului nostru românesc de vr'o câţiva ani incoace, n'ar fi tot mai lămurită, mai viuă şi mai indresneaţă.

La anii 1848 şi 1849 Românii din Ardeal s'au resculat cu arma in mână ca se scape de iobăgia şi de sclăvia in care gemeau, părăsiţi in lăuntrul ţerii şi in afară de toată lumea; eară Românii din Bănat s'au mişcat atunci ca se scuture apĕsătoriul jug al limbei străine ce stăpânea cu tiraniă in biserica şi şcoala română.

De atunci incoace Românimea a mai ţinut adunări şi sfătuiri. Nici una din aceste adunări ale poporului n'a fost zădarnică, nici una n'a rĕmas fără urme. Fie-care adunare şi-a avut rodurile sale pentru neamul românesc intr'o parte ori in altă parte.

Folosul obştesc a fost, că poporul incet cu incetul s'a deşteptat şi a inceput a-şi cunoaşte cu incetul tot mai bine ceea ce ii se cuvine lui şi ceea ce negreşit a trebui se fie a lui.

Adecă corabia naţiei plutea inainte, insĕ numai incet, incetişor, aşa pre cum vênturile suflau şi umflau pânzele corabiei impingêndu-o inainte sau oprindu-o locului şi aşa pre cum erau cârmacii şi poruncitorii corabiei mai pricepuţi şi mai curăgioşi sau mai inderetnici şi mai puţin cunoscători de impregiurări.

Dară de vr'o câţiva ani incoace poporul s'a deşteptat şi s'a trezit tot mai bine, cârmacii s'au mai sporit şi comanda s'a făcut tot mai curagioasă. Urmarea a fost, că şi lupta s'a făcut tot mai mare, tot mai pe faţă, tot mai indresneaţă. Şi dacă va merge mai departe aşa, avem nădejde bună, că in cel mai scurt timp intreg poporul român fără de nici o deosebire, de la vlădică până la opincă, va fi intr'o singură taberă a luptei; toţi Românii, cu mic cu mare, vor fi in rêndurile luptătorilor, pentru că trebue se fie in şirurile luptătorilor dându-şi averea şi jertfindu-şi toate puterile pentru ca poporul român se poată trăí româneşte şi sĕ se poată desvolta şi intărí in cele naţionale aici in vatra şi in moşia de sute de ani a strămoşilor sĕi.

Am pornit pe această cale bună şi adevĕrată şi singură mântuitoare pentru popor. Dovada cea mai bună sunt din timpul mai nou conferinţele naţionale din Sibiiu de la 1881 incoace, călĕtoria la Viena cu Memorandul, procesul Memorandului, multele procese de presă, numeroasele osêndiri şi, mai in urmă, adunarea alegătorilor din 28 Noemvre de la Sibiiu.

La toate aceste poporul a luat parte cu mulţimea şi din depărtări mari, şi cu dor tot mai mare, cu sete tot mai inferbêntată de a vedé, de a şti, de a cunoaşte toate. Poporul simţa, că toate aceste se intêmplă pentru el şi pentru folosul sĕu. Poporul adecă se deştepta tot mai mult şi dorea dară se lucre, se ajute, se lupte şi el cu ale sale puteri alăturea cu bărbaţii sĕi, cu toţi cei buni ai sĕi.

In disputele şi frecările invĕţaţilor nu se mesteca, n'avea lipsă şi trebuinţă de ele, ci-şi alegea şi primea pentru sine numai ce era bun, numai ce se strĕcura folositoriu din sfătuirile invĕţaţilor. Aşa face poporul şi adi şi bine face; aşa va face poporul şi in viitoriu şi bine va face.

E timpul dară se facem acum o mică staţiă in viaţa noastră de luptă de pân acuma. După atâtea adunări şi după atâtea prigoniri şi osêndiri pentru lupta noastră naţională, care a petruns lumea luminată şi a umplut'o de vestea unui popor dripit in picioare, de vestea a trei milioane de Români apĕsaţi şi goniţi pentru limba şi credinţa lor, de vestea unui popor apĕsat dară nu plecat, se stăm puţinel in loc şi se ne dăm samă cu minte şi cu inimă curată despre folosul acestor frământări şi se ne intrebăm: că ce am dobândit, că ce am invĕţat oare noi, poporul român, din luptele şi din jertfele grele de pân acuma?

Inainte de toate am dobândit **bărbăţiă**, ne-am imbărbătat, ne-am incuragiat la luptă dreaptă şi legiuită. Şi această bărbăţiă ne-a deşteptat şi mai mult şi ne-a făcut şi mai tari.

Am vĕdut şi cunoaştem că drepturile şi libertăţile naţionale nu se pot dobândí şi nici chiar cele ce le avem nu se pot susţiné adi la noi fără luptă bărbătească şi fără jertfe. Cu cât lupta şi jertfa vor fi mai bărbăteşti şi mai pe faţă, cu atât mai negreşită va fi isbânda. Prigonirile şi osêndirile politice nu ne mai pot spăria dacă lupta noastră este dreaptă şi curată, ci ele ne vor fi focul prin care trece ferul ca sĕ se cureţe de rugină şi de minciună. Cristos şi intâii urmaşi ai sĕi ce n'au jertfit, ce n'au suferit şi totuş au invins şi adi creştinătatea este lăţită şi infloreşte. Ei incă au luptat luptă dreaptă şi curată.

Bărbăţia ce am dobândit ne va face ca se ne aperăm tot mai cu tăriă ceea ce este al nostru şi se pretindem cu hotărîre tot ce ni se cuvine nouĕ ca popor românesc in această ţară.

Trebue se vină timpul, ca se nu mai suferim nici o nedreptate, nici o asuprire, nici cea mai mică batjocură a cinstei noastre ca Români, a limbei noastre, a averii noastre, a agoniselei noastre drepte şi legiuite.

Vom respinge fără teamă şi vom loví cu legea pe ori cine, ori când şi ori unde, dacă ar mai indresní se ne apese, se ne impedece in drepturile noastre sau se ne hulească şi gonească pentru că suntem Români.

Legea mai pre sus de toate şi mai bine de o miiă ori moartea de cât nedreptatea şi prigonirea.

Am mai invĕţat apoi se fim **tari**, se ne intărim in credinţa noastră şi iubirea noastră frăţească. Cei slabi şi resfiraţi nu se pot lupta, ci se prăpădesc in faţa primejdiei.

Tari vom fi insĕ numai dacă ne deşteptăm mintea şi dacă prin muncă şi cruţare, prin imulţirea averii şi prin viaţă cumpĕtată, vom resbí toate greutăţile şi ispitele vieţii. Atunci vom fi liberi, cu fruntea ridicată şi nu ne vom spăria nici inchina ori şi cărei avaniţe amărite, care ar indresní, călcând legile, se ne infrice, se ne batjocorească sau se ne isgonească in vatra noastră şi in satul nostru.

Am dobândit şi am invĕţat din aceste adunări incă se fim cu toţii una la bine şi la rĕu, adecă solidari, in toate lucrurile mici sau mari, cari ating naţia noastră, limba noastră, biserica noastră şi toată viaţa noastră românească.

Datori suntem ca aceste invĕţĕturi se le respândim intre noi toţi, fie-care Român, poporul intreg se le ştie, se fie pĕtruns de ele in inima sa şi in mintea sa şi se le şi implinească.

Atunci apoi vină lumea şi vadă adunările poporului românesc!

Avem noi mulţi oameni cu cap, cu inimă şi cu suflet curat in mijlocul nostru şi dacă aceia vor vedé, că noi, poporul, suntem toţi una şi stăm ca zidul la bine şi la rĕu şi că suntem oameni cari ţinem morţiş la cinstea şi moşia, la cuvêntul şi la dreptul nostru ca Români, atunci ne vor fi buni povăţuitori şi conducători şi cu drag se vor pune in fruntea luptei şi nici habar nu vor avé nici de prigoniri nici de osêndiri.

Aceasta-i părerea lui

Uica Ion.

Intêmplări de preste sĕptĕmână.

Timişoara, in 13 Decemvre 1894.

(Sĕrbătorirea noului Metropolit al Blaşiului. Intemniţări. Procesul nostru de presă. Legile biserieeşti sancţionate. Dieta din Pesta.) La raportul nostru despre intărirea noului Archiepiscop şi Metropolit al Blaşiului Dr. Victor Mihalyi avem de a mai adauge o intregire. Anume in seara urmată ştirei despre intărire poporul român din Lugoşiu şi dimpregiur, mii şi mii de oameni, s'au dus prin uliţile oraşului, in rêndul cel mai frumos, cu sute şi sute de facle mari aprinse la residenţa noului archiereu şi cap al bisericei române unite şi şi-au arĕtat pe faţă semnul de iubire şi de stimă.

Domnul protopop V. Grozescu i-a ţinut in numele credincioşilor o vorbire frumoasă, eară Domnul advocat Dr. George Dobrina ţinut altă vorbire inflăcărată, in care a tălmăcit bucuria poporului român pentru această faptă a Majestăţii Sale şi a luat cu durere, insĕ cu incredere romas bun de la Episcopul Dr. V. Mihalyi, care pururea va fi neuitat in Lugoş şi in ţinuturile Bănatului. Puternica reuniune română de cântări din Lugoş, dirigată de Domnul Ioan Vidu, a cântat vr'o două cântări alese şi nimerite.

Sĕrbătoritul archiereu, foarte plăcut atins de această cinste şi de această dovadă de dragoste, a mulţămit din inimă tuturora imbărbătând la fapte bune, măreţe şi naţionale.

In ḑilele următoare l'au salutat mai multe deputaţiuni, intre cari una şi in numele Maramureşenilor, anume prin preotul din Sărăseu insoţit de mai mulţi inşi.

Instalaţiunea sĕrbătorească in Blaşiu se va intêmpla cât mai curênd. Toate lucrările pregătitoare trebuincioase pentru mărirea sĕrbătorii se fac de acum. —

Curia de la Pesta respingând cererile de nulitate date la timpul sĕu, acuma cetim in „Tribuna“, că Dl Tit Liviu Albini ca proprietariu şi Ioan Popa Necşa ca redactor vor incepe pedeapsa de câte două luni de ḑile temniţă ordinară in Cluşiu, la care au fost osênditi intr'un proces al „Foaiei Poporului“ şi al „Tribunei“. —

La pertractarea procesului de presă al „Dreptăţii“ şi al „Foaiei de Dumineeă“, ce se va ţinê in 28 Decemvre nou a. c. la curtea cu juraţi din Timişoara, se poate intra in sala de ascultare numai cu bilete speciale de intrare, date de la presidentul tribunalului. —

Cele trei proiecte de legi supranumite păgâneşti despre reformele bisericeşti, pre cum este şi căsĕtoria civilă, au sosit la Pesta intărite de Majestatea Sa. Dară ele au putere numai presta un an, dacă vor avê noroc se trăiască pân atunci. Am ḑis-o şi o repetăm: Fie cum va fi, dară dacă cu preoţii şi cu toţii vom fi oameni vrednici şi cum se cade, apoi nu ne temem nici de aceste legi jidoveşti şi nu ni e frică că vr'un român se va face păgân sau se va lăpĕda de limba şi de credinţa sa; iară ungurii vor păţi-o ca copilul sburdat care cu cuţitul s'a jucat. Cine cum îşi va săra aşa va şi mânca. —

In dietă se cerne acum deamĕruntul preliminariul de venite şi de cheltuieli ale ministrilor singuratici. La preliminariul ministeriului de economiă iţele s'au incurcat de tot. Cei mai mulţi deputaţi, cari au vorbit, n'au fost indestuliţi cu ministrul şi au arĕtat pe faţă că lucră şi cârmueşte rĕu şi greşit. Alţii i-au băgat vină, că trebile economiei merg la noi foarte rĕu, că de plugari nime n'are nici o grige şi dacă va merge tot aşa apoi se strică şi se slăbeşte ţara toată. Dară maioritatea dietei, cei lângă oalele cu carne, cei şi cu cuţitul şi cu pânea in mână primesc şi votează toate numai se nu-şi peardă ţiţa din gură.

Şi totuş se află, incă şi intre noi oameni nepricepuţi, fricoşi, slabi de ângeri, cari se spărie şi la alegeri de deputaţi se duc şi-şi dau votul pentru ministri şi pentru oamenii stăpânirii, in loc se remână acasă, la lucrul sĕu de unde nime sub soare n'are drept şi n'are putere se-l ducă şi se-l silească. Minte ne trebue, minte se aibe ai nostri şi atunci şi noi vom fi oameni şi nu tot unelte şi scule proaste in mânile străinilor cari ne-ar inghiţi intr'o lingură de apă.

La nenorocirea de la Anina.

Despre nenorocirea de la băile de cărbuni din Anina ne trimite corespondentul nostru un raport mare, pre cum şi o listă a celor nenorociţi şi a membrilor familiei remaşi după ei. Din raport publicăm următoarele:

Am fost in Oraviţa spre a mĕ convinge, că, capĕtă ceva orfanii acelor nefericiţi, şi m'am convins că da. Din Oraviţa am fost in Ciclova, unde asemenea m'am convins, că toţi au primit pensiunea şi ofertele incasate de la marinimoşii contribuenţi.

Li s'au computat cu 10 ani mai mult de cât au solvit la fondul de pensiune, ear cei ce nu au fost membri in fondul de pensiune sau capĕtă pensiune după 10 ani, sau o sumă de 2—300 fl. odată pentru totdeuna. Ḑilele aceste nişte Săscani mi-au spus că din Sasca nici o vĕduvă de a acelor nefericiţi, nu capĕtă mai puţin ca 15 fl. pre lună, eară un orfan câte un fl., dar cei mai mulţi câte 2 fl. pe lună ca pensiune.

In lista alăturată, nu sunt introduşi cei uşor răniţi, de cari sunt foarte mulţi, şi al căror numĕr nici nu se va putê erua, căci partea cea mai mare au fugit din Anina spre a nu se mai intoarce la acel loc de chilăvire.

De la Maidan sunt numai 3 inşi uşor răniţi prin fugă şi inbulzală. Eu am fost in faţa locului indată după catastrofă. Atunci se punea vina pre Români, că ei ar fi causa esplosiunei, ba şi aḑi se mai susţine de unii rĕuvoitori ai nostri neorientaţi in causă, numai ca se negrească pre Români. Se ştie insĕ, că aceea e numai o scornitură a rĕuvoitorilor. Deci ar fi bine sĕ se desmintă şi in public, pentru că aşa şi suspiţiunea ce se aruncă mai totdeauna pre Români, când se fură din magazinul d'acolo, se incete odată, ca nu indată ce s'a observat că a perit dinamită, se plece gendarii prin satele româneşti, a controla casele Românilor, cari nu sunt, socialişti sau nihilişti, căci eată acum au avut ocasiune a se convinge. Căci de unde a avut Johann Medele dinamita? — Apoi după cum am inţeles, a fost constatat că aerul acolo a fost gazos deja inainte de esplosiune.

FOIŞOARA.

Doine din Bănat.

— Culese de Iulian Puticiu inv. in Pobda. —

Avut-o Doamne avut
O măicuţă nouĕ fii,
Nouĕ fii îs tot de-ai ei
Tot gloate de feciorei,
Ş'avut-o Doamne avut
Şi-o glotiţă de fetiţă
Da pe ea o cema Vuiciţa,
Dḑeu miş rînduia
Şi grea boală miş boleau,
Tot de-o moarte miş mureau
Numa cu atâta ugea,
Constantin fecior dintâi
Şi cu Voiciţa fetiţa,
Voiciţa mare creştea
Peţitori la ea venea,
Veneau peţitori din sat
Maica ei că nu o-au dat
Că mi-a ḑis că nu-i de dat;
Veneau peţitori departe
Tot departe in aia parte,
Tot din ţeri de preste ţeri
D'aici îs nouĕ hotări.
Constantin din graiu grăia:
Auḑi maico maica mea
Ai se dăm pe soră-mea!
Maica lui aşa ḑicea:
Da cum noi Costo s'o dăm,
Că-i tare cale departe
Maica nu poate strĕbate.
Da Costa d'aşa ḑicea:
Nu-ţi fie maică nu-ţi fie,
Că io maică mi te-oi duce,
Tot earna de nouĕ ori
Că-s mai multe sĕrbători,
Şi vara numa de patru
Multe ḑile de lucratu.
Maica lui d'aşa-mi ḑicea:
Dacă nu o fi Costo aşa
Maica ta te-o blăstĕma,
Şi maica te-o furisí
Când i sta Costo a murí,
Pămêntul nu te-o primí
Numa afară te-o svĕrlí;
Se pune şi mi-o degea
Când Vuiciţa miş pornea,
Constantin se betegea
Nouĕ ani Costa zăcea,
Nouĕ ani şi nouĕ luni
Mai pe atâtea sĕptĕmâni,
Până păru-i pica
Atunci Costa miş murea;
Pămêntul nu mi-l primea
Numa afară mi-l svêrlea.
Veḑi tu Doamne că-i aşa
L'o blăstĕmat maică-sa,
Maica lui l'o furisit
Pămêntu nu l'o primit
Numa afară l'o svêrlit,
Dḑeu miş rînduia
Cal din secrini mi făcea,
Şi din pânză sălămânce
Din perina de la cap
Făcea straiţă şi colac,
Intr'o ḑi de sĕrbătoare,
La soru-sa se ducea
El bine c'o cunoştea,
Da ea nu mi-l cunoştea;
El in joc că se băga
Tot cu soru-sa juca,
Până sara inserat
Tot cu soru-sa a jucat.
Soru-sa din graiu grăia:

Cercetarea și proba se intêmplă așa: se trage in jos festila de la lampa de securitate aprinsă, până abia se cunoaște că arde.

Dacă e in ocnă mult aer găzos, se stinge indată; dacă nu, se ridică până in partea de sus a ocnei, căci aerul găzos e mai ușor.

Dacă se stinge lampa, e semn că e aer găzos, se oprește pușcarea cu praf sau dinamită. Dacă nu e aer găzos, e slobod a pușca; dar atunci nu lucrătoriul, ci steigerul pune și aprinde dinamita pusă in gaură, sau cel puțin e de față până se pune cărbunele pre coardă. Aceasta dovedește, că Mendele a avut la sine dinamită; ear dinamita o pun cu d'a furata (pre furiș) ca se facă sporiu mai mult, cei ce lucră cu ruptul (in acord), ca așa se capete mai bună plată.

Lista lucrătorilor români nenorociți și a membrilor familiei lor este următoarea:

O m o r î ț i in o c n e: Pavel Băiăș Steierdorf, Dumitru Roșian, George Turburian, Mihai Turburian cu 3 copii, Constantin Turburian, Iacob Sîrbu, Ion Croitor, Antonie Gropșan, Nicolae Turcu cu 1 copil, George Crăiovan, Nicolae Lăzăroi, George Croitori, Ioan Tismonariu, Anton Iosif Sporea cu 3 copii, Iacob Supercian cu 5 copii, Matei Pîrvu cu 4 copii, toți din Sasca; Marcu Buciă cu 4 copii și George Fiștilă ambii din Ciclova.

G r e u r ă n i ț i: Costa Crăiovan, Alexa Crăiovan, Ion Gropșan † cu 4 copii, Nicolae Roșian †, Andrei Gropșan cu 2 copii, Simion Sporea cu 1 copil, Nicolae Petru cu 1 copil, Dumitru Petru cu 1 copil, Iuon Petru cu 1 copil, Alexa Sporea cu 1 copil și Petru Gropșan cu 3 copii, toți din Sasca; Danil Andrițoi cu 1 copil și Mihai Perian cu 1 copil, ambii din Oravița; Pavel Pircia cu 1 copil, Simion Băiăș cu 1 copil, Dumitru Velcean cu 1 copil și Costa Crețu cu 1 copil, toți din Ciclova; Petru Murgu din Iladia cu 1 copil (a fugit din spital acasă).

In ocne incă nescoși morți 13 străini și Iuon Mateseran din Ciclova cu 1 copil. — Români morți sunt 21; greu răniți 16.

Din legile țării.

Legea despre economia și poliția de câmp.

C a p u l XI.

Autoritățile și procedura.

(Continuare.)

§. 105. Dacă proprietariul animalului in timp de opt ḑile socotite de la dispositiunea antistiei comunale nu se insinuă sau nu dă altă garanță, animalele luate drept zălog se vind pe calea licitațiunii publice dată mai nainte de știre in formă indatinată.

Banii astfel intrați se intrebuințează in rêndul intâiu pentru plătirea speselor ținerii, a prinderii și a procesului, apoi pentru plătirea taxelor de daună, respective pentru despăgubire.

Eventuala sumă ce rĕmâne incă se dă proprietariului animalului dacă el se insinuă in timp de un an socotit de la intêmplarea daunei, in cas contrariu suma acea compete jumĕtate comunei, jumĕtate fondului economic regnicolariu.

Tot aceastā procedură se observă și dacă s'a aflat un animal fără stăpân.

§. 106. Obiectele, uneltele și zăloagele luate și predate antistiei comunale le păzește antistia comunală și avisează in timp de patruḑeci și opt de oare pe proprietariul acelora și pe păgubitul dacă acestia ii sunt cunoscuți, că dacă el, păgubitul nu-și validitează pretensiunea sa in termin de opt ḑile, obiectele zălogite se vor da inderept proprietariului.

Dacă păgubitul și-a validitat pretensiunea in termin de opt ḑile primariul comunei incearcă impăciuirea intre proprietariul obiectului zălogit și intre păgubitul și dacă aceasta nu succede, statorește suma de garanță ce este a se depune și pe lângă solvirea acelei sume dă zălogul inderept proprietariului. Contra dispositiunii primariului in aceasta direcțiune nu se poate apela.

Obiectele espuse stricăciunii antistia comunală le vinde fără de amênare.

§. 107. Dacă păgubitul nu și-a validitat pretensiunea in termin de opt ḑile și proprietariul obiectului luat zălog in acest termin nu se presentează sau nu dă altă garanță, obiectele luate zălog sunt de a se vinde.

Banii astfel intrați se intrebuințează in rêndul intâiu spre despăgubirea inchiderii și a speselor și apoi a taxelor de daună, respective a pagubei.

Eventuala sumă ce mai remâne se dă inderept proprietariului zălogului dacă el se insinuă in timp de un an de ḑile socotit de la intâmplarea pagubei, la din contra se incasează in favorul fondului sĕracilor comunal.

§. 108. Deodată cu desdaunarea autoritatea hotărește și in meritul speselor și a despăgubirii.

§. 109. La dauna causată prin animale păgubitul are drept a cere in locul desdăunării, solvirea taxei pagubei, in acest cas dovedirea cuantității daunei nu este de lipsă.

Taxa daunei se poate cere in timp de patru săptĕmâni socotite de la timpul comiterii faptei.

§. 110. Taxa de daună la pășunat:

pentru un cal, mulă, măgariu sau vită cornută o coronă,

pentru o capră șepteḑeci de bani,

pentru un porc cinciḑeci de bani,

pentru o oaiă treiḑeci de bani,

pentru o gâscă ḑece bani,

pentru o altă galiță cinci bani.

Dacă pășunarea s'a intêmplat pe pămênturi sĕmĕnate, respective sedite, pe fênațe, pe dâlmele apelor sau a canalelor, despăgubirea este duplă, dară dacă s'a intêmplat pe timpul coacerei fructelor pe câmp sau in grădini, in școala de pomi sau in vii sau, preste tot, noaptea, atunci este a se statorí o taxă intreită a daunei. (Incheierea va urma).

In contra beției.

In parlamentul din Viena scrie „Deșteptarea“ din Bucovina, se sfătuesc acuma domnii ministri și domnii deputați din toate părțile impĕrăției noastre, ca se deie o lege aspră impĕrătească in contra beției. Un ministru a ḑis la acea sfătuire, că orênduirile și mijloacele, ce stau acuma in contra beției, sunt prea slabe și că trebue sĕ se pue umĕr la umĕr b i s e r i c a, ș c o a l a, g a z e t e l e și s o c i e t ă ț i l e, ca se stârpească sau macar se ție in frêu aceasta patimă uricioasă. Acelaș domn ministru cere, ca se nu se deie concesiuni pentru cârșme pe la țeară, doară numai câte sunt de neapărată trebuință, apoi ca in timpul slujbei in biserică, cârșmele se fie

---

Voinice dragu-mi voinice,
De când in joc te-ai băgat
Tot cu mine ai jucat,
Și bărbatu mi-o vedea
Și din samă mĕ băga,
Unde joc cu DTa
El acasă m'o mustra,
Constantin din graiu grăia:
Cine in lume s'o afla
De pre noi doi ni-o mustra,
Când îmi joacă soră cu frate
Dḑeu le-o făcut parte.
Soru-sa d'așa-mi ḑicea:
Da io știu fratele meu,
Că-i tare cale departe
La sori nu poate strĕbate.
Constantin d'așa-mi ḑicea:
Dacă tu soro nu creḑi
Na cosița in mână veḑi,
Că de când ai plecat
Io nu m'am mai periat,
Și de când s'o inpornit
Io nu m'am mai inpletit;
Da maica s'o betejit
Tare rĕu de dorul tĕu.
Ea cosița in mână lua
Și vedea că-i tot așa,
Se apuca și-l săruta
Și acasă mi-l ducea,
După masă mi-l punea
Și trei ḑile mi-l gostea,
De mâncare că-i găta
Și de socrii se ruga
Se o lese la maica-sa;
Când trei ḑile se umplea
Drumu socrii că-i dădea,
Ei se luau și se duceau
Pân la pădure ajungeau
De păsĕri ciricăiau:
Piu și piu și Doamne piu
Cum își duce mort pe viu.
Sora lui din graiu grăia:
Auḑi frate dragu-mi frate
Cum păsĕrile ciricăesc,
Piu și piu și Doamne piu
Cum îs duce mort pe viu.
Frate-s'o așa-mi ḑicea:
Auḑi soro sora mea,
Sora mea nu asculta
Că lora li glasu așa,
Toamna primăverile
Când se schimbă frunzele.
Ei se luau și se duceau
Pân la islaz ajungeau,
Constantin așa-mi ḑicea:
Auḑi soro sora mea
Dute tu la maica mea,
Că io soro se mĕ duc
De se dau drumu la murgu,
De se pască earbă verde
Și se bee la apă rece,
Că de când s'o inpornit
Murgu meu o flămênḑit,
Și de când s'o inplecat
Murgu meu o insĕtoșat.
Ea se lua și se ducea
Când acasă ajungea
La fereastă așa striga:
Deschide maică ușița
Că-ți vine fata Vuicița!
Maica ei cea ciunguită
Și de moarte invrăjbită:
Dute dute tu d'aci,
Că tu nu ești Vuica mea
Ci ești moartea cea mai grea,
Că câți fii eu am avut
Tot de tine m'or murit,
Numa cu atâta am ugit:

numai de cât inchise și ca guvernul se aibă dreptul a poruncí inchiderea lor ori când ar mai afla de bine. (Așa poate vom ajunge incă se vedem, ce n'a mai vĕḑut ochiu de om la noi, cârșmele sau birturile inchise in ḑiua chramului, adecă in ḑiua, când mai inainte jupânul cârșmariu își făcea secerișul!)

La această sfătuire au luat parte și deputații noștri, Dnii Iancu cav. de Lupu și Dr. Ioan Zurcan și au arĕtat câte nevoi face beția și in Bucuvina. Dl Lupu a arĕtat, că beția rachiului e atât de mare, in cât vin pe fie-care bărbat pe an cel puțin 33 de ocă de rachiu, ceea ce-i ca și o ciumă nu numai pentru sănĕtate, dară și pentru pungă. Un deputat ceh a ḑis cu acest prilegiu intre altele, că chiar doftorii trebue se steie in contra beției rachiului, căci el strică sănĕtatea familiilor intregi mai rĕu de cât cholera; el umple spitalurile, casele de nebuni și criminalele de oameni; copii bolânḑi provin mai ales de la părinți bețivi; de rĕul rachiului scade numĕrul feciorilor buni de cătănie, scade numĕrul celor voinici la lucru și crește numĕrul criminalilor. In contra beției trebue sĕ se deie o lege foarte aspră, pe rachiu sĕ se puie bir foarte mare, rachiul sĕ se numere intre veninuri și vênḑarea lui sĕ se privighieze aspru, eară pentru bețivii nepocăiți sĕ se facă un spital anume, unde ei se fie duși și ținuți cu sîla până ce s'or vindeca. —

Parlamentul austriac din Viena desbate in timpul de față asupra unui proiect de lege de mare importanță, prin care se ținteşte la combaterea beției. Dintre multele mĕsuri laudabile, ce se iau prin această lege, amintim aci următoarele:

Mai intâi de toate vênḑarea beuturilor se permite foarte cu greu și e legată de unele condițiuni grele. Prin noua lege nu i-se permite cârcimariului, ca in localul, unde se vinde beutură, se poată ține d. e. și prăvăliă, ori se vindă altfel de marfă. In comune mai mici, tot numai după 500 de suflete poate se fie o cârcimă, ear in orașe la 1000 suflete. De Sâmbĕta, oarele 5 după prânḑ, până Dumineca la ameaḑ toate cârcimele trebue se stea inchise.

Oamenilor amețiți de beutură nu este iertat cârcimarilor a-le mai da de beut, ear in cârcimă nu este iertat a lăsa se intre oameni beți. Dacă s'a imbetat cineva in cârcimă, nu este iertat cârcimariului a-l lăsa se iesă afară, ci el insuș este dator a duce pe bețiv acasă la locuință.

Cârcimariul, care pĕcătuește in contra acestor mĕsuri, este pedepsit cu inchisoare de la o lună până la un an, pre cum și cu o pedeapsă corespunḑĕtoare in bani, ear in cas, dacă mai de multe-ori pĕcătueşte contra acestor mĕsuri, perde pentru un timp anumit, ori poate chiar pentru totdeuna, dreptul de a mai ține cârcimă.

Cine in decursul unui an s'a imbetat de trei-ori, se pedepsește cu inchisoare de la 3 ḑile până la o lună, ear dacă și după aceasta se mai imbată, se pedepsește cu inchisoare până la un an.

Mai vin apoi mulțime de alte disposițiuni, prin cari se iau cele mai aspre mĕsuri contra acelor cârcimari, cari ar abusa cu cârcimăritul. Chiar și Ungurii recunosc, că ar fi o adevĕrată binecuvêntare, dacă și pentru poporațiunea țĕrei noastre s'ar aduce o asemenea lege. Dar atunci, ce ar ḑice Jidanii? Frica Ungurilor de Jidani este mult mai mare, de cât se sperăm a se aduce și la noi o asemenea lege. Legea trebue se ni-o formăm noi inși-ne și dacă vrem se scăpăm de esploatarea Jidanilor, in ale cărora mâni au trecut atâtea case și moșii românești, n'avem de cât se-i incungiurăm și in cârcimele lor se nu intrăm. Dacă noi inși-ne nu ne vom vedê de interesele noastre, de sigur că de la alții n'avem se așteptăm nimic, căci dușman ne este guvernul, dușmani ne sunt funcționarii, dușmani ne sunt toți strĕinii, pe cari duchurile rele i-au pus in spinarea noastră.

Cu hârțu și iar cu mâțu
Și cu cenușa din vatră
Fără fecior, fără fată.
Da Vuica din graiu grăia:
Auḑi maică maica mea
Scoate capu pe fereastră
De veḑi conciu de nevastă!
Maica ei cea ciunguită
Și de moarte invrăjbită:
Dute dute tu d'aici,
Că tu nu ești Vuica mea
Ci ești moartea cea mai grea.
Da Vuica așa se ruga:
Creapă-ți ușa numa o țieră
Cât se bag eu a mea mână,
Ști la deget micuțel
C'am avut un semn la el?
Maica ei ușa crepa
Cât mâna miș-o băga,
Și la deget m'o căuta
Și vedea că mi așa,
Se apucau se sărutau
Pân pe loc de dor pocneau.

Cronică.

Prigonire. Avem știre din Moșnița, că pentru știrile ce am publicat in această foaiă despre ticăloșiile unui pele de scriitorași și despre nedreptățile ce se fac poporului in acea comună, pătimașii și orbiții stăpânitori și-au rĕsbunat asupra birtașului de acolo Vasilie Crecimariu. Au făurit scornituri rĕutăcioase contra lui și apoi i-au luat slobozenia și dreptul de birtășit lăsându-l cu familiă mare și fără pâne in drum acum in cap de iarnă, de și Crecimariu este nevinovat, pentru că el nici când nu ni-a spus nici nu ni-a scris nimic la foaiă despre netrebniciile de acolo. Jidanilor insĕ se iartă și se rabdă câte toate. Vai și amar de o astfel de stăpânire. Nu-i mirare dară dacă poporul de la sate se amărește din ḑi in ḑi tot mai tare.

Biserica din Maiere. Pentru biserica română din Maierile Timișorii a contribuit incă aḑi vară 2 fl. v. a. Domnul Iosif Novacu, invĕțĕtoriu emeritat in Oravița. Contribuirile și listele ce vor mai incurge se vor publica la timpul sĕu.

Monumentul lui A. Iancu. Pentru ridicarea unui monument intru amintirea lui Avram Iancu, comandantul suprem al Românilor din munții Ardealului in anii 1848 și 1849 s'a adunat pân acuma la Domnul Tit L. Albini in Sibiiu preste douĕ mii de floreni v. a. aproape din toate ținuturile și țĕrile locuite de Români. Listele și acum sunt deschise și contribuirile se continuă. Banii adunați sunt depuși la „Albina“ din Sibiiu.

Feștaniă solemnă. Duminecă in 9 Decemvre n. a. c. Domnul Pavel Pisica, măestru șoncariu și proprietariu de case in Iosefinul Timișorii, a ținut feștania nouei case ce a zidit in toamna aceasta, inchinându-o scutului archangelilor Mihail și Gavril. Seara apoi stăpânul casei a intrunit la casa și masa sa mai mulți pretini și cunoscuți, cari și-au petrecut in dragoste deplină până târḑiu. De față au fost familiele Toma Olariu, Mihaiu Mioc, Adam și Nicolae Muntean, G. Georgeviciu proprietari, I. Nenadovici comerciant, Domnii Demetrovici preot, G. Gătăianțiu, L. Löfler architect, E. Hoch, F. Klein ș. a. m. Ne bucurăm vĕḑênd pe meseriești și industriașii nostri români ținênd la limba și religia lor și progresând și mișcându-se și in orașele mari cuplește de străinism.

De ale gendarilor. Sub titulul „Sĕlbătăcii gendarmerești“ cetim in nrul 249 al „Tribunei“ următoarele: Cu acest titlu am putê se deschidem o rubrică permanentă, in care se infierăm brutalitățile ce sufer țĕranii români de cătră fudulii impenați. Eată ce ni-se scrie acum din Mercurea, despre un nou act de barbarie: Gendarmii l'au prins și legat pe flăcăul Drăgilă din Mercurea, dimpreună cu mamă-sa și cu alt frate, pentru că îl invinuiau că ar fi ajutat fratelui sĕu și mamei sale ca se omoară pe bună-sa, o femeie bĕtrână. Intreaga invinuire a fost nebasată. Nu s'a aflat absolut nimic, nici un motiv sau basă, fie cât de slabă, căci bĕtrâna a căḑut de pe un scaun unde de loc rĕmase moartă. Gendarmii insĕ au inceput se-i chinuească in mod cât se poate de sĕlbatec, in cât femeia a zăcut mai multe ḑile. Pe flăcăul Drăgilă, gendarmii după ce l'au chinuit grozav, l'au trimis se aducă de mâncare. Flăcăul scăpat din mâna gendarmilor, fugi la tatăl sĕu și-i spuse acestuia, că de cât sĕ se mai reintoarcă la acesti călĕi, mai bine se spânzură. Așa și făcû. S'a suit in pod și de frica maltratărilor sĕlbatice — s'a spânzurat. Gendarmii și-au făcut apoi raportul, pe care l'au inaintat tribunalului. In acest raport n'au pomenit insĕ nimic despre Drăgilă, cu toate că și el a fost prins și intrebat. Mai târḑiu insĕ lățindu-se știrea despre moartea flăcăului, gendarmii s'au infricat și au dat ulterior peste câteva ḑile un raport și despre casul lui Drăgilă, spunênd, că s'a spânzurat de frică, nu cumva scăpând mumă-sa și fratele sĕu sĕ-l bată, pentru că a fasionat contra lor. Astfel gendarmii au scăpat de ori ce responsabilitate, deoare-ce cel mort nu se mai putea intreba despre adevĕr. Tatăl flăcăului a spus adevĕrata stare a lucrului, tribunalul insĕ n'a introdus nici o cercetare. Ar fi trebuit se exhumeze cadavrul și atunci s'ar fi vĕḑut urmele groaznicelor chinuiri, care l'au silit sĕ-și stêngă insuș vieața. — Când vor inceta oare aceste nelegiuiri și până când va mai trebuí se fie țĕranul român batjocura acestor sĕlbateci?

Românii din Torontal. Toate foile maghiare din capitală publică știrea, că in 1 Dec. st. n. o deputațiune română, compusă din preotul, judele și trei țĕrani români din comuna Igriș a fost la ministrul de culte și instrucțiune publică Br. Eötvös Lorand. Deputațiunea a rugat pe ministrul, ca sĕ le ușureze comuna de acea povară insuportabilă, care cu forța li-s'a impus din partea comitatului prin inființarea unui asil de copii, de care n'au avut și nu au nici o trebuință. Ministrul așa se ḑice, dând mână cu fie-care membru al deputațiunei, a promis, că va cerceta causa și va implíní cererea comunei.

Satul-nou residența de protopresbiter. La stăruințele Românilor din Satul-nou, pe basa unui conclus al congresului național-bisericesc scaunul protopres-

biteral din Uzdin s'a mutat la Satul-nou. Dl Trifon Miclea protopresbiter in Uzdin, cunoscut in părţile Panciovei ca un bărbat plin de zel şi activitate pentru causele naţionale, a ocupat deja postul sĕu in Satul-nou, care impregiurare a umplut de bucurie şi insufleţire pe poporul român din aceasta comună.

Nou adjunct de inspector. Ministrul ung. de culte şi instrucţiune publică a numit pe grefierul Ludovic Sándor de adjunct de inspector pe lângă inspectorul reg. de şcoale al comitatului Caraş-Severin.

Esamen de notari. In 27, 28, şi 29 Noemvre s'au ţinut esamenele de notari in Lugoşiu sub presidenţa vice-comitelui comitatului Caraş-Severin. Au fost insinuaţi 6 inşi, dintre cari 5 inşi au făcut esamenul cu succes intre cari şi: Mihail Cure, Alesandru Dragomir, George Berariu.

„Mă! . . . Tisza Kálmán!“ „Alföld“ din Arad primeşte de la corespondentul sĕu din Nyiregyháza ştirea următoare: „Soţia lui Stefan Szép din Döge a acusat mai ḑilele trecute la judecătoria cercuală pe Ioan Kálmán, fiind că acesta o bănuia cu furt de găini. La pertractare Kálmán a recunoscut acusa, dar el din a sa parte incă a făcut o contra-pîră in contra nevestei lui Stefan Szép, fiind că ea l'a numit Tisza Kálmán, pre când el îşi are numele sĕu cinstit. Judecătoria cercuală insĕ a respins contra-pîra lui Kálmán, declarând, că a fi cineva numit Tisza Kálmán, nu insemnează vătĕmare de onoare.“

Maghiarii fug din ţeara lor. După o ştire din New-York, in anul acesta 20,000 maghiari şi-a părăsit ţeara, şi după o lungă cale pe Mare şi pe uscat, s'au aşeḑat in America. Cea mai mare parte din acesti emigraţi sunt oameni sărĕciţi şi muncitori, cari in minunat cârmuita lor patrie nu se mai pot ferici.

Difteria in comitatul Aradului. In mai multe comune din comitatul Aradului difteria grasează in grad mare. Se scrie, că acum curĕnd de comuna Giuliţa din cercul Radnei s'au ivit numĕroase imbolnăviri de difterie.

Pentru glotaşi. Ministeriul de honveḑi provoacă pe toţi obligaţii la gloate, cari in timp de rĕsboiu ar dori se-şi indeplinească obligămĕntul lor de glotaşi in calitate de funcţionari la despărţĕmĕntul de furagiu, se-şi trimită concursele, adresate ministrului de honveḑi, la secţiunea militară a capitalei până la 1-a Februariu 1895.

Difteria grassează in mod infricoşat intre copiii din comuna Bătuţa (comitatul Aradului) şi seceră mulţime de victime. Autorităţile, aşa se ḑice, au luat toate disposiţiunile pentru curmarea epidemiei, până acum insĕ fără succes.

Teatru român in Oraviţa. Diletanţii corului vocal român din Cacova vor representa sub conducerea dirigentului lor Traian Linţa Duminecă la 16 Decemvre st. n. 1894 in sala teatrului piesa „Lipitorile satelor,“ dramă in 3 acte şi 2 tablouri. Preţul intrării: Balcon rĕndul I şi II 1 fl., cerle 80 cr., parterre de şeḑut 60 cr., balcon de stat 50 cr., parterre de stat 40 cr., galerie 30 cr. Bilete de intrare se vind in prăvăliile Dlor C. Kehrer şi George Bogdan şi seara la cassă. Inceputul la $^1/_2$8 seara.

Necrolog. Din Lugoşiu primim ştirea că Domnul Mihail Perianu, canonic gr. cat. a repausat in anul etăţei 53, al preoţiei 26 şi canonicei al 4-lea, provĕḑut cu SS. Sacramente la 8 Decemvre st. n. 1894. Osĕmintele i-s'au inmormĕntat Luni in 10 Decemvre.

Sermana paprică. In sĕptĕmâna trecută s'a infăţoşat pe neaşteptate un despărţĕmĕnt de poliţişti şi comisari sub comanda căpitanului orăşĕnesc in piaţa de paprică din Seghedin şi după ce au sosit toţi pilerii de paprică, au incungiurat toată piaţa şi au sistat toată comunicaţiunea. După aceea s'au apucat şi au visitat toţi sacii de paprică, făcĕnd la moment şi analisa chemică. Resultatul a fost, că s'au confiscat o cuantitate imensă de paprică in preţ de 8000 fl. v. a. Se pricepe că spaima şi lamentarea a fost nespusă, mai ales pilăriţele cele mici se văietau groaznic de nepatriotica tractare a patrioticei paprice naţionale. Sermană paprică, şi tu trebue se simţ Seghedinul!

Un tragic sfĕrşit al unei nunţi. In comuna românească Hidaş s'a intĕmplat Joi (29 Nov.) noaptea o groaznică nenorocire. Vre-o 15—20 nuntaşi, re'ntorcĕndu-se a casă de la o nuntă ţinută afară din sat la o depărtare de jumĕtate oară şi avĕnd se treacă prin pădure, au rătĕcit calea, mai ales, că pădurea era intunecată şi de-o teribilă negură. Despărţiţi fiind in grupe, pentru ca se afle adevĕrata cale, o grupă de aceasta a fost atacată de o ceată de lupi. Deodată se audiră din toate părţile nişte infricoşate ţipete de desperare şi in momentul pericolului cei mai mulţi incepură se fugă. Treisprеḑece dintre dênşii abia a doua ḑi au ajuns a casă, rupţi de oboseală şi cu feţele desfigurate de spaimă astfeliu, că abia au putut fi cunoscuţi. Cei mai mulţi erau plini de sânge, incărcaţi de rane, de muşcături şi cu capul despoiat de pele. Cinci inşi au murit in cele mai cumplite dureri, alţii zac greu răniţi in pat, ear doi inşi, Grigorie Veselean şi Teodor Suciu nu se află nicăiri, probabil că au fost mâncaţi de fiare. Oamenii din sat au plecat cu furci de fer şi cu sĕcuri, ca se caute locul catastrofei, n'au aflat insĕ de cât urme de sânge prin zăpadă.

Economiă.

Piaţa de poame a Timişorii.

Pentru a implini dorinţa mai multor abonenţi şi cetitori ai acestei foi, publicăm următoriul raport despre recoalta de poame din Bănat şi despre piaţa de poame a Timişorii:

Mai aḑi primăvearǎ, pre cum se ştie, chiar şi in şesul Bănatului, grădinile aşa erau de impodobite, pomii fără deosebire aşa erau de infloriţi, in cât şi inima privitoriului sălta de bucuriă şi se credea că anul 1894 va fi un an de poame fenomenal. Secetea, vĕnturi şi alte tempestăţi grele, cari au urmat insĕ curĕnd tocmai la timpul cel mai critic, au nimicit speranţele din şesul Bănatului, unde numai cireşe şi vişini au dat o recoaltă bună.

Cu atât mai norocoşi insĕ au fost cei cu grădinile şi cu pomii adăpostiţi intre dealuri şi in deosebi intre codrii şi munţii Caraşului şi ai Severinului.

Astăḑi se vede aceasta. Şesul Bănatului, centrele mai de frunte ale sale; ţinuturile depărtate ale Ungariei de sud sunt inundate şi stăpânite de poamele Românilor din Severin, supranumiţi Gugulani.

De la sfĕrşitul lunei lui Octomvre şi până la inceputul lui Decemvre in aceste ţinuturi a domnit un timp blând, plăcut; numai noaptea şi in ḑiori era aerul cevaş mai aspru.

Acest timp a favorisat mult pe Severineni de şi-au putut sĕvĕrşi bine bogata recoaltă de poame, in estinsele grădini de mere, pere, nuci, prune moştenite de la străbuni şi sădite şi cultivate deodată cu instituţiunea grăniţerească.

Resultatul recoaltei de poame din Severin se arată mai cu seamă in piaţa de la Timişoara. Partea cea mai mare a aşa numitului „tĕrgul porcilor“ pe ţĕrmurul stâng al Begeiului, lângă cetate, este impopulată numai de cărucenele cu câte doi căluţi oţeleţi de ai Gugulanilor nostri. Formează strade intregi intre cari mijue de cumpĕrători din oraş şi din afară. Acest castru de căruţe a tĕrgoveţilor Severineni se intinde dealungul frecuentatului drum mare intre cetate şi Iosefin spre staţiunea căii ferate.

Preste ḑi căruţele coperite cu cerime rotundă de pânză sau rogojină stau deschise şi in lăuntrul căruţei se vĕd feliuritele soiuri de mere sau pere roşii, galbine, verḑi, pistriţe, dulci şi acrii; apoi nuci mari şi mici, gutăi aurii şi poame uscate. Prune roşii muntene gustuoase incă au fost in piaţă aproape până la sfĕrşitul toamnei. Din prune s'au fert enorme cuantităţi de rachiu de câte 10—12 graduri şi se oferea in Lugoş, Caransebeş, Făget, Orşova, Bozovici, Oraviţa etc. cu câte 12—18 cruceri litra.

Poamele se vind cu grămăduţa de la 2—10 cruceri, apoi cu mĕsura de câte 5—10 litre, cu majă metrică şi se transpoartă şi cu năi pe canalul Begeiului la vale spre Torontal şi Bacica.

La inceputul toamnei preţurile erau foarte moderate 20—60 cr. de 10 litre. Cu cât ne apropiăm mai mult de earnă, cu atâta se urcă şi preţurile mai tare, de şi poame sosesc şi aḑi tot mereu din Severin parte in trăsuri, parte in buţi de brad pe calea ferată.

Astăḑi se vînd merele 10 litre cu câte 40—75 cruceri după soiu şi sănĕtate, asemene şi perele cu câte 50—80 cruceri; nucile cu câte 70—90—1 fl. 10 cruceri; gutênile 3—5 cruceri dărabul; poamele uscate cu câte 30—50 cruceri. Cele mai ieftine sunt merele pistriţe, aşa numite ţigăneşti, acruţe, zămoase, bune de aluaturi. De comun preţul poamelor îşi ajunge punctul de culminaţiune pe la sĕrbătorile Crăciunului. Se află insĕ poame şi până târḑiu primăveara, că-ci şi in munţi şi in oraş se află cuantităţi mari de poame in magazine inchiriate.

Cu struguri piaţa Timişorii in est an esepţional a fost provĕḑută imbelşugat din Torontal, anume de la Comloşul-mare, Teremia etc. şi nu din ţinutul Aradului şi al Lugoşului ca pân acum, S'au vĕndut cuantităţi enorme de struguri albi, roşii, negri dulci cu câte 9—18 cruceri chila; aḑi chila de struguri aleşi constă 60—80 cruceri, mai cu seamă „ţiţa caprii“ albă. Vinul nou este escelent, litra cu câte 12—18 cruceri loco cumpĕrării . . .

Numai de cât cum se inserează in piaţa de poame a Timişorii se face linişte şi pe rĕnd se ivesc la fie-care căruţă focurile cu flacări vesele, la care Gugulanii nostri in cojoace şi căciuli grele şed giur impregiurul focului şi-şi gătesc in căldări mămăliga inomisă pe lângă cina frugală.

După cină mai stau de poveşti, îşi istorisesc păţaniile de preste ḑi binecuvĕntând părinţii şi mai marii lor, cari au sĕdit şi

cultivat grădinile prea folositoare, cari aḍi dau la sute de familii ocupaţiune şi pâne, mai ales intr'un an rĕu ca cum a fost acesta, in care nici cucuruzul n'a rodit bine.

Pe la 9 oare noaptea focurile se stêng incet incetişor, precupeţii isteţi şi viguroşi s'au pus la odihnă şi in piaţa de poame domneşte linişte adêncă intreruptă din când in când numai de mişcarea căluţilor, cari n'au gătat încă cu roaderea aromaticului fên de munte...

Şi mâne eară se incepe têrgul, se vinde, se cumpĕră, se negustoreşte tot numai româneşte cu lumea toată, fără ceartă, fără conturbări, că-ci Gugulanii precupeţi sunt Români deştepţi şi cuminţi. — *i. v. b.* —

*

Bani scoşi din circulaţiune. Piesele de argint de 20 cr. şi cele de aramă de 4 cr. cu finea lui Decemvre a. c. se scot din circulaţiune. Cei ce au incă in posesiunea lor banii amintiţi, sunt făcuţi atenţi, că in cursul anului viitoriu acestia numai la casele de dare ale statului se vor mai primí. —

Nouă linie ferată in valea Murĕşului. Directiunea căilor ferate unite Cenad-Arădane a decis, că linia ferată Arad-Gurahoncz, care se termină la poalele munţilor metalici, se o pună in legătură cu linia ferată principală de stat Arad-Teiuş. Spre scopul acesta linia Arad-Gurahonţ va avé se fie prelungită cu 70 chilometri şi, trecênd preste Hălmagiu in comitatul Hunedoarei, va atinge comunele Têrnova, Baia-de-Criş, Brad şi Boiţa şi la Deva se va incopcia cu linia ferată principală Arad-Teiuş. —

Viţă de viie americană. Pe teritoriul coloniei de stat de la Biserica-albă in primăvara anului viitoriu se va vinde o mare cuantitate de viţă de viie americană, şi anume din viţa Riparia Selecta 80.000 mlădiţe fără rădĕcină şi 500 cu rădĕcină, 2500 Riparia Portalis cu rădĕcină, 4000 Vitis Solonis fără rădĕcină; din viţa Jaquez 30.000 fără şi 5000 cu rădĕcina, 2000 Yorc-Madeira fără rădĕcină. Preţul de vênḍare de fie-care miie: Riparia Selecta 4—8 fl., Riparia Portalis 8—16 fl., Vitis Solonis 8—16 fl., Jaquez 4—8 fl., Yorc-Madeira 4—8 fl. Comandele au sĕ se facă la Ioan Weny, inspector de viie şi vinuri in Biserica-albă. E de notat, că in preţurile indicate se cuprind şi spesele de pachetare şi transport. Transportul se face prin rambursă postală. Coalele de comande au sĕ se trimită până la finea lunei Decemvre la adresa lui Ioan Weny.

Higienă.

Munca, odihna şi somnul.

Ori ce mişcare sau lucru ce-l făptueşte orpul, se esecută prin activitatea muşchilor, ind ajutaţi prin incheieturi şi oase.

Muşchii, cari nu sunt alt ceva, de cât carnea din corp, nu numai atunci desvoaltă activitatea când ne mişcăm sau lucrăm, ci şi altă dată când stăm in picioare şi când şedem.

Dovada aceasta o poate observa ori şi cine din oboseala, ce o simte când stă in picioare, sau când şede vreme mai indelungată.

Toate mişcările şi apărările noastre ḍilnice se intêmplă prin incordarea puterilor musculare, cu care ocasiune se perde din corp o mulţime de căldură şi putere, se arde din noi o anumită cantitate de cărbune, oxigen, azot şi hidrogen. Aceste sunt patru elemente gazoase de mare importanţă in corp, căci fără de ele n'am puté trăi. Pe aceste elemente le restituim parte prin aerul, care-l inspirăm, parte prin apa ce o bem şi prin substanţele, cari le mâncăm.

Perderea acestor elemente gazoase provine din arderea substanţelor, cari constituesc organismul.

Cu cât corpul va isprăví muncă mai grea şi mai multă, in acea proporţiă se va sporí şi perderea elementelor şi substanţelor din el. La toate aceste ne servesc de argumentare consumarea mai repede a alimentelor şi bĕuturilor, primirea in cantitate mai mare a oxigenului şi sporirea acidului carbonic, care îl dăm afară din noi prin desele rĕsuflări.

In privinţa afacerilor fisice corpul omului s'ar puté compara cu maşinele artificiale. Dacă pretindem de la o maşină, ca se desvoalte mare putere, avem s'o incărcăm cu mult material arḍĕtor, d. e. cu cărbuni.

Tocmai aşa este şi cu corpul omului, când voim a pretinde de la dênsul lucru mult şi mare, putere fisică, avem sĕ-i intindem multe şi bune alimente, ca se poată isprăví şi continua munca, de care s'a apucat. Mai ales substanţele bogate in azot şi cărbune, — grăsimile, carnea şi pânea sunt acele, cari se folosesc pentru producerea căldurei şi a puterilor fisice. Deci dar sporirea substanţelor cărbunoase in corp se face in interesul desvoltărei puterilor fisice.

Tocmai pentru aceea, omul in timp de mişcare şi de lucru se sileşte a restituí perderea substanţelor şi elementelor prin aceea, că resuflă mai des, bea fluidităţi mai multe, şi mânâncă alimente mai multe căci toată activitatea organismului in timp de lucru e mai pronunţată de cât in odihnă.

Puterea mişcătoare, desvoltată prin lucru, grăbeşte totd'odată şi mistuirea mai repede a mâncărilor. Prin urmare şi corpul in timp de activitate, impreunată cu perdere de puteri, incă va pretinde mai bună porţiă de viptuale şi de bĕuturi, pe cari le primeşte şi le consumă cu mai mare poftă in timp de lucru, ca in odihnă. Cu deosibire se va iví o mare lăcomiă la mâncările grase şi cărnoase, la bĕuturile stimulante, acrişoare şi rĕcoritoare.

Când omul lucră prea mult, când el îşi incoardă puterile prea tare şi nu are viptuale de acele, cari se-i restitue puterile, musculatura lui incepe a tremura, nervii slăbesc şi va intra o delibitate generală, care numai cu greu va puté fi reparată prin odihnă şi alimente puternice.

Ori şi care om in afacerile lui casnice, trebue se aibă in vedere, că nu lucră numai pentru astăḍi, ci şi pentru mâne. Ca se incunjure decadenţa totală a puterilor fisice, are se-şi folosească aşa puterile, in cât sĕ-i ajungă şi pe de altă dată. Se lucreze cu cumpĕtare şi indată observă, că puterile îi slăbesc, câte odată mai inceteze cu munca, şi se-i dea corpului niţel repaus sau odihnă.

Un repaus de un ceas, sĕvêrşit pe la ameaḍi in ḍi de lucru, va restituí oboseala corpului unui om muncitor.

In repaus rĕsuflările devin mai rari, circularea sângelui mai domoală, toate organele se liniştesc in slujba lor fisiologică, şi tocmai prin aceste moderaţiuni corpul se reculege in puterile lui de mai nainte, apucându-se de lucru cu putere mai inverşunată.

Acei oameni, cari se ocupă mai mult cu cetitul, cu scrisul şi cu gândul, se obosesc mai tare in funcţiunile intelectuale de cât in cele fisice.

Ocupaţiunea spirituală osteneşte in deosebi nervii şi organele simţirei, paralisează respirarea, comprimă circularea sângelui şi turbură mistuirea regulată.

Pentru cei cari se ocupă in continu cu afaceri intelectuale va fi necesar a mai face şi câte o preumblare prin aer bun şi curat, barem câte 2—3 ceasuri pe ḍi.

Glume.

Filosofie. Un filosof pleşuv, fiind făcut atent din partea unui prieten al sĕu, că, eşind deodată din odaie caldă la receală in stradă, se poate rĕci, — îi ḍise acestuia:

„Aş'! numai odată moare omul."

Prietenul intreabă mirat:

„D'apoi nu e destul?" —

Rĕu inţeles. Intr'o ferărie boltaşul îşi laudă din toate puterile marfa şi o recomandă unui ţeran:

„Pofteşte, ăstea sunt nişte lăcate americane, cari in adevĕr nu se pot deschide.

Ţeranul intreabă mirat:

„Dar' apoi ce-mi foloseşte?" —

Nu scurtaţi coada cailor. Un oficer de la călăreţi, trecênd pe lângă comuna Hellonin, in Francia, vĕḍù o tăbliţă, pe care erau scrise cuvintele ciudate: „Aici pot se pască cai". Preţuri mici:

Cai cu coada scurtă 38 cr. pe ḍi.

„ „ „ lungă 50 „ „ „

Mirat de această deosebire in preţuri, oficerul intrebă pe stăpânul fênaţului un bĕtrân ţĕran:

„De ce pentru caii cu coada scurtă se plăteşte mai puţin de cât pentru cei cu coadă lungă?"

„Hei, domnule! Mĕ mir că nu inţelegi un lucru aşa de simplu. Un cal fără coadă, spre a goní muştele, care se aşeaḍă pe el, se slujeşte de botul sĕu, şi in acest timp, el nu mănâncă, pe când un cal cu coada lungă dimpotrivă goneşte muştele cu coada şi in acest timp el paşte mai departe. Eată deosebirea".

Posta redacţiunii.

Dlui D. Miletici in Bozoviciu: Respunsul redacţional dat Dlui D. M. in Bozoviciu in numĕrul trecut al acestei foi, nu s'a dat la adresa DTale, ci la a Dlui Dimitrie Matei, ceea ce intărim amĕsurat adevĕrului, cu adausul că DTa n i c i c â n d n'ai scris pân acum in această foaiă. Mai pe larg rĕspuns urmează in epistolă specială.

Dlui I. N. in Becicherecul-mic: Vom vedé in numĕrul următoriu dacă se poate.

Dlui corespondent lângă Oravlţa: Cam târḍiu. Dară ce a fost incă actual am dat; restul l'am reţinut pentru informaţiunea noastră. Din literatura poporală primim şi publicăm bucuros ori ce lucrare sau colecţiune potrivită. Salutare.

Dlui Dr. Vidi: Grozăvenii de acelea nu prea publicăm bucuros. Dară ne mirăm că nu ne-ai respuns incă.

Dlui I. R. in Ciacova: Am primit; ce va fi bun pre cum ai vĕḍut, se va publica, numai nu te prea incorda, incetul cu incetul se face oţetul.

Dlui Un Ramnean: Poate că vei avé şi dreptate, că impregiurările sunt grele şi că sunt şi notari români netrebnici. Toate aceste insĕ nu sunt escusări deajunse şi destul de temeinice pentru cum s'a făcut treaba acea neromânească. Te sfătuim dară se nu pofteşti publicarea rĕspunsului anonim al DTale. Mai târḍiu ne vei mulţămí. Se auḍim dară in viitoriu ştiri mai bune.

Editor şi redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**
Redacţia şi administraţia: Strada Zápolya nr. 6.

Têrgul de producte.

In piaţele din ţĕrile esterne comerciul este mai vivace, preţurile sunt staţionare.

In piaţa din Bpesta comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca in sĕptĕmâna trecută. Speciele de grâne principale se căutau. Ele variază in preţuri.

Grâu curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In sĕptĕmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sĕptĕmânei sĕ urcă la 150,000 măj metrice.

Ovesul. A fost mai puţin căutat. S'au vêndut vr'o 6 mii de măji metrice şi se plătea, amĕsurat cualităţii, cu 5 fl. 65 cr. — 6 fl. 10 cr. per m. m.

Cucuruzul, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 6 fl 52 cr.—6 fl 60 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 5 fl 60—5 fl 70 cruceri. Cel slab 4 fl. 50—4 fl. 60 cr.

Grâul este fluctuant. Preţurile variau cu 6 fl 78—7 fl 15 cr.

Sĕcara incă sau căutat, cumpĕrătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 8000 măji metrice, iară preţul se stăbili in fine cu 5 fl. 67 cr. — 5 fl. 71 cr.

Sĕcara de primăvară se da cu 5 fl. 69 cr. — 5 fl, 70 cr. in fine insĕ remase cu 5 fl. 68 cr. — 5 fl. 71 cr.

Orzul de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 5 fl. 70 cr. — 5 fl. 85 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 72 cr. cu vamă cu tot.

Păstăioase. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: Păsula puţin căutată măre albă 7 fl. 80 cr. rotundă 9 fl. 25 cr. sură 7 fl. 25 cr. pistriţă 7 fl. 50 cr. pitică 10 fl. 25 cr. Mazere 7 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. Linte, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amĕsurat soiului şi mărimei până la 15 fl. Mac sur 19 fl. vênĕt 20 fl. Chimin, din ţară nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate, se pricepe, per 100 kilogramuri).

Sĕmênţuri. Sĕmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzĕriche 6 fl. 55 cr.— 7 fl. — cr. mohor 12 fl. 50 cr. — 13 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de In 60 fl. 20 cr. — 11 fl. 50 cr.

Gogoaşe 10 fl 50— 12 fl 75.

Victualii. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3—5 fl. Găine 90 cr. 1 fl 20 cr. — 1 fl. 30 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 70 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 2 fl. — cr. — 2 fl. 50 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 60 cr. per părече en gros.

Oauĕ, 35 până 45 dărabe 1 fl. 60 cr.

Cartofi (crumpiri, baraboi, mere de pămênt) au cădut cu 10 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 80 cr. rosa nuoi 2 fl 60 cr. ca covrigii 4 fl 50 de fabrică 1 fl. 60 cr.

Prune sêrbeşti 8 fl. 30— 16 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — Mierea destilată cu 33 fl. — Ceara, notează 153 fl.

Ceapa in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — Aiul 37 fl (per 100 Kilogr.)

Lâna. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sĕptĕmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênĕtă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

Carnea de viţel. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 40 cr — 45 cr. tăiaţi 65 cr. — 70 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

Porcii 40—45 cr. de chilă.

Unsoare de porc 49 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 42 fl. — 46 fl 50 cr. amĕsurat cualităţii.

Piei brute. In sĕptĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

atre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sĕu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sĕu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2.40	1.50	3.60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2.40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2.50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

şi a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu Timişióra:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrős	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cőrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesföldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvőlgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikoria	11	Merczyfalva	1	Szent-András	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzföld-Soşdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	13	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyorok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspöki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Örményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	3
Kétegyháza	6	Puszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zona 14.

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 14 Decemvre 1894.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chilog. per 100 chilog.		5.90—5.95
„ „ „ 79 „ „ 100 „		6.00—6.10
Sĕcară „ „ „ „ „ 100 „		5.05—5.10
Orz „ „ „ „ „ 100 „		5.50—5.60
Ovĕs, venturat per 100 chilogr.		5.50—5.65
Cucuruz, nou „ 100 „		5.25—5.30
Rapiţă, „ 100 „		0.00—0.00

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 13 Decemvre 1894.

Grâu de primavară	fl. 6.76	—
„ „ toamnă	fl. 7.09	—
Ovĕs de toamnă	fl. 5.75	—
„ de primavară	fl. 6.00	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 6.12	—
„ „ Sept.—Oct.	fl. 5.35	—
Rapiţă	fl.11.00	—
Grâu nou pro 1895	fl. 7.11	—

Bursa de Budapesta din 14 Decemvre 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	4½	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	4½	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50,		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	4½%	101.—
„ „ „ „ croate	4½%	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov.	4²/₁₀	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	4²/₁₀%	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	4²/₁₀%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	4²/₁₀%	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	101.51
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ 4¹/₁₀% 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4¹/₁₀% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ 5½%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4½%	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. 4½%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ 4½%	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.94
„ „ „ „ verig.	5.94
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.94
„ de 20 franci	9.94
20 marce	12.24
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	11.29
100 marce germ. in papir	61.15
„ „ „ de bancă pr. 31 Maiu	61.37

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv" 2	3.30
„ „ „ austr.	3.60
„ crucea roşie 5	12 50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12.50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	58.50

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	154.—
„ pe acţii Budapestană 100	128.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	94.–
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumana 80	120.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	442.=
„ „ „ pe acţii Budast. 50	54.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Apr.	368.50
„ industrială I ung. 150	215.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	114.—
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	119.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 31 Mart.	237.50
„ comercială ung. pestană 500	1124.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fenciar centrală 500	590.—
„ creată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 31 Mart.	246.—
„ austro-ungară 600	1034.—
„ „Unio“ 200	—.—

Bursa din Bucureşti pe ḑiua de 12 Decemvre 1894.

EFECTE	Dobêndă	SCADENTA CUPOANELOR	OFERITE cu bani gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	100 3/4
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	97 1/2
„ „ din 1892	5%	Ianuarie Iulie	98
„ „ „ 1893	5%	Ianuarie Iulie	98 1/2
„ „ 32 1/2 mil.	4%	Ianuarie Iulie	84 1/2
„ „ 50 mil.	4%	Ianuarie Iulie	83 3/4
„ „ 274 mil.	4%	Ianuarie Iulie	85 1/2
„ „ 45 mil,	4%	Iunuarie Iulie	86 3/4
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur)	6%	MaiuNoembre	100 3/4
„ casei pens. a 300 leĭ	10	MaiuNoembre	277
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	86 1/2
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	87 1/4
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92
„ „ urb. Bucuresci	7%	Iulie Ianuarie	102
„ „ „ „	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „	5%	Iulie Ianuarie	87
„ „ „ Iaşi	5%	Iulie Ianuaríe	79 1/2
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	95
ACTIUNI	**Ultim divid.**	**Valoarea Nominala**	
Banca naţ. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom.	35	200	—
„ „ „ Naţionala	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de construcţiuni	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata
Napoleonul	—
Galbenul austriac	—
Coroana germană (marca)	—
Lira sterlină	—
Lira otomană	—
Imperialul rusesc	—
Florinul austriac de hărtie	—
Rubla de hărtie	—
Aur contra argint (agiul)	0%

SCHIMB	CURSUL
Londra . . cek	25 41
„ . 3 luni	25.27
Paris . . cek	101
„ . 3 luni	100. 25
Francia . cek	—
„ . 3 luni	—
Viena . . cek	203 1/4
„ . 3 luni	201 1/4
„nap. (scurt)	—
Berlin . . cek	124.35
„ . 3 luni	123.70
Germania . cek	—
„ 3 luni	—
Amsterdam 3 luni	—
Petersburg 3 luni	—
Belgia . 3 luni	99.90
„ . (scurt)	—
Elveţia . 3 luni	—
Italia . . 3 luni	—

CEREALE	Greutatea in libre	OFERITE hectolitrul
Grâu	60	8
Porumb	60	5·75
Secară	—	—
Ovĕs	—	—
Orz	—	—
Rapiţă	—	—
Fasole	—	—

Mersul trenului vicinal

Vêrşeţ—Cubin,

pus in circulaţiune in ḑilele trecute, este următoriul:

De la Vêrşeţ — la Cubin:

		Tren. pers.	Tren. mixt.
Vêrşeţ	pleacă	8·05 a. m.	4·10 p. m.
Vlaicoveţ	„	8·21 „	4·28 „
Ulma	„	8·33 „	4·43 „
T.-Miklós	„	8·50 „	5·04 „
Károlyfalva	„	9·08 „	5·25 „
Alibunár	„	9·22 „	5·42 „
T.-Petrovoselo	„	9·41 „	6·04 „
Mramorac	„	10·43 „	7·14 „
Bavanişte	„	11·09 „	7·46 „
Timiş-Cubin	„	11·28 „	8.08 „
Cubin-Dunăre sos.		11·43 „	8·31 „

De la Cubin — la Vêrşeţ:

		Tren. pers.	Tren. mixt.
Cubin-Dunăre	pleacă	4·45 a. m.	2·25 p. m.
Cubin	„	5·10 „	2·41 „
Bavanişte	„	5·33 „	3·— „
Mramorac	„	6·09 „	3·31 „
T.-Petrovoselo	„	7·21 „	4·35 „
Alibunár	„	7·42 „	4·52 „
Károlyfalva	„	7·48 „	5·04 „
T.-Miklós	„	8·16 „	5·15 „
Ulma	„	8·37 „	5·32 „
Vlaicoveţ	„	8·54 „	5·43 „
Vêrşeţ	sos.	9·15 „	6·— „

Se plăteşte: de la Vêrşeţ la Cubin: Cl. I. 2 fl., cl. II. 1 fl. 60 cr., cl. III. 1 fl. — De la Timişoara la Cubin; Cl. I. 5 fl., cl. II. 4 fl., cl. III. 2 fl. 50 cr.

Invitare la prenumeraţiune.

„Foaia de Duminecă“ a ḑiarului „Dreptatea“, apare odată pe săptămână in estensiune de cel puţin 8 pagine cu ilustrăţiuni, este intocmită pentru trebuinţele ţĕranului român şi costă

pe un an fl. 2
pe 1/2 an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare ḑi de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capetă şi „Foaia de Duminecă“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin mandate postale. Domnii abonenţi sunt rugaţi a insema pe cuponul mandatului foaia şi timpul pentru care trimit abonamentul, precum şi adresele lor corect şi legibil.

Adresăm inteligin̦ţei noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la ţară abonarea acestui organ menit a contribuí la educăţiunea politică, culturălă şi economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administraţiunei ḑiarului „Dreptatea“ in Timişoara. (Temesvár, Zápolyagasse Nr. 6.)

Administraţiunea.

Têrgurile de ţară.

Decemvre.

1. Deş, Gerghio-Sânmiclăuş (Bethlen-Szt-Miklós), Şeica mare. 2. Feldioara. 3. Paraid. 5. Abrud, Alba-Iulia. 6. Baia de Criş, Copalnic-Mănăştur, Huedin, Ormenişul de câmpie. 8. Ocna (Cttul Alba inf.). 9. Odorheiul-sĕcuesc, Şimleu. 10. Biertan, Cic-Sângeorgiu, Ida-mare. 12. Cetatea de baltă. 15. Ciocmani, Sopurul inf. 16. Aita-mare. 17. Brad, Cic-Cosmaş. 20. Geoagiul de jos. 21. Ciuciu (Csúcs), Makfalva, Mociu, Olpret. 22. Apoldul inf. (Apoldul-mic), Şintereag (Somkerék.) 25. Cehu (Szilágy-Cseh). 26. Cic-Szépviz. 27. Cetatea de baltă, Cohalm. 28. Ciocmani, Iernut. 29. Buza, Cluş, Cuciu (Kutyfalva), Vinerea. 30. Băiţa (Szász-Banyicza, Lupşa, Szilágy-Nagyfalu, (Nuşfaleu). 31. Săntă-Măria de peatră.

4. Oradea-mare. 5. Timişoara. 6. Făget. 25. Dobriţin.

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acţiuni“ in Timişoara.